

**ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]**

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
[Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

Стаття надійшла до редакції [Article received /

Статья поступила в редакцию] – 25.06.2017 р.

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism / Проверено на плагиат] – 12.07.2017 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text / Оригинальность текста] – 98.87 %

УДК 811.133.1:81'373.611

**АКТИВНІСТЬ ПРЕФІКСА *ANTI-* У ПРОЦЕСАХ НЕОЛОГІЗАЦІЇ
СУЧАСНОЇ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ**

*Ольга Василівна Косович (м. Тернопіль, Україна)
dobrakafedra@ukr.net*

Доктор філологічних наук, завідувач кафедри романо-германської філології,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(Міністерство освіти і науки України)
46027, м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса 2

*У статті розглянуто продуктивність префікса *anti-* у сучасній французькій мові, з'ясовано семантичні значення префікса *anti-* в різних контекстах.*

Ключові слова: префіксація, дериват, новотвір, семантичне значення, антонім, контекст.

**ACTIVITY OF PREFIX *ANTI-* IN THE NEOLOGIZATION PROCESSES OF
CONTEMPORARY FRENCH**

*Olga V. Kosovych (Ternopil, Ukraine)
dobrakafedra@ukr.net*

DSc (Philology), chief of the Romance-Germanic Philology Department,
Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University
(Ministry of Education and Science of Ukraine)
2 Maxyma Kryvonosa str., Ternopil, Ukraine, 46027

*The article deals with the issues of the productiveness of prefix *anti-* in contemporary French, revealing the semantic meanings of prefix *anti-* in different contexts.*

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)
[Активность префікса *anti-* в процессах неологізації сучасного французького мовного (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

Key words: prefixation, derivative, new word, semantic meaning, antonym, context.

**АКТИВНОСТЬ ПРЕФИКСА ANTI- В ПРОЦЕССАХ НЕОЛОГИЗАЦИИ
 СОВРЕМЕННОГО ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА**

Ольга Васильевна Косович (г. Тернополь, Украина)
dobrakafedra@ukr.net

Доктор филологических наук,
 заведующая кафедрой романо-германской филологии,
 Тернопольский национальный педагогический университет
 имени Владимира Гнатюка
 (Министерство образования и науки Украины)
 46027, г. Тернополь, ул. Максима Кривоноса 2

В статье рассмотрены производительность приставки anti- в современном французском языке, выяснено семантические значения префикса anti- в различных контекстах.

Ключевые слова: префиксация, дериват, новообразование, семантическое значение, антоним, контекст.

Префікс *anti-* у французській мові є особливо продуктивним в утворенні іменників і прикметників зі значенням протилежності, протидії, ворожості, нейтралізації по відношенню до того, що названо мотивуючою основою. Більша частина новотворів з даним префіксом відповідає словотвірним типам, і є іменником. Твірною основою виступають як загальні, так і власні іменники, аббревіатури, а також словосполучення вільні й стійкі: *antisexisme, anti-inflammatoire, anti-douleur, anti-com', anti-müllerienne*.

Наукові дослідження, присвячені префіксації на *anti-* [4; 5; 6], гармонюють у виокремленні двох семантичних значень, які ілюструємо такими прикладами: “*La Corée du Nord, bien sûr, mais aussi un certain bouclier anti-missile, objet de désaccords entre les deux dirigeants*”[22]; “*L’anti-consumérisme remet en cause les codes et les buts de la société de consommation, il s’agit d’une critique virulente de la consommation et de ses dérives*”[16].

В контексті (1) *anti-* має значення протиставлення і утворення *antiN* тлумачиться, як “який є проти поняття, позначеного основою-прикметником

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktynnist' prefiksa anti- u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 [ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

(A)”; в контексті (2) *anti-* передає значення антонімії і похідна лексема передає “який, що є протилежністю до основи-іменника (N)”.

У дистрибуційному плані новотвори *antiN* розподіляються в таких трьох синтаксичних контекстах: 1) в позиції епітета (контекст *a*): “*Espagne: nouvelles manifestations des militants anti-expulsions*” [25]; 2) в позиції початкового елемента синтагми (контекст *б*): “*Les antirides qui marchent vraiment. “Les antirides sont efficaces”, estime la dermatologue*” [27]; “*Barack Obama: l’anti-modèle français*” [18]; “*Avec Bouvard et Pécuchet, Flaubert a choisi d’écrire un anti-roman, où des anti-héros, parangons de la bêtise, se livrent à une quête de la vérité chaque fois recommencée et qui chaque fois s’achève en catastrophe*” [33]; 3) в позиції іменної частини складеного присудка (контекст *в*): “*Vrai ou faux? Le chocolat est un vrai antidépresseur*” [23].

Тоді, як твірні з *anti-* (значення протиставлення) фігурують у трьох контекстах (*a, б, в*), деривати *antiN* (значення антонімії) головно входять, не винятково, в контекст типу “початковий елемент синтагми”. Інновації, утворені з допомогою суфікса *anti-* (значення протиставлення) переважно передають якість, оцінку якості, тоді як деривати, утворені з *anti-* (значення антонімії) натомість функціонують, як предикати-категоризатори, що дозволяють позначати предмет дискурсу [2]. Наявність модифікатора типу *très, assez, прислівників на -ment* підтверджує гіпотезу про те, що твірні *antiN* (зі значенням протиставлення) функціонують, як визначення, епітети і позначають властивості, що викладені поступово: “*Toutes les religions, sans exception, sont fondamentalement anti-femmes*” [24]; “*Je suis déjà assez anti-américaine concernant les moeurs, les séries télé, prénoms, etc. (chacun ses goûts)*” [17].

Відтак, можна бути “plus ou moins” (більше або менше) *anti-femmes*, так само, як можна бути “plus ou moins” (більше чи менше) *anti-américaine*.

Якщо дериват типу *antiN* (зі значенням антонімії) займає позицію іменної частини складеного присудка, презентуються два випадки: 1) новотвір підтримує своє антонімійне значення: “*Pour moi, Severus est totalement anti-héros. C’est un héros car il agit de façon héroïque, mais comme l’a dit JK Rowling c’est un héros imparfait. Rogue n’est pas “gentil”, agréable, affectueux ou souriant*” [19]. Дана інтерпретація підтверджується низкою прикметників (*sarcastique, amer cruel ou agressif* тощо), які виокремлюють стільки граней, що виправдують визначення лексеми *antihéros*. Статус визначення деривата *antihéros* також підтверджується наявністю модифікатора (*totalement*); 2) дериват *antiN* (зі значенням антонімії) повторно інтерпретується, як похідне

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti-* в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

antiN (зі значенням протиставлення): “*Ecoute Mouss, ce livre c’est l’anti-roman de banlieue...*”, *m’a-t-il averti. Moi qui pensais avoir écrit la vie d’un Français ordinaire, je me retrouve estampillé “banlieue” ou “anti-banlieue”* [30].

Деривати *antiroman*, *anti-banlieue* лексикалізували антонімійне значення. Зате у прикладі, наведеному вище похідні інтерпретуються, як “який, що неприязно ставиться до роману(ів)”, “який, що ставиться вороже до приміської зони”; інтерпретація підтверджується контекстом.

Науковці розрізняють два семантичних значення префікса *anti-*, значення, що виражаються через такі маркери: оператор *протиставлення* проти оператор *антонімії* [12, с. 54-55], *антагонізм в протилежність до антонімії* або *протиставлення полеміка в протилежність до описове протиставлення* [3, с.196], використання *опозитивні в протилежність антиподні* [5, с. 90]. Згідно міркувань М. Ноайї [11, с. 40], конструкції *antiN* (значення протиставлення) мали б виражати опозицію, марковану ознакою [+активна], і форми *anti₂N* – марковану опозицію [-активна]; автор не уточнює детально, як потрібно сприймати/розуміти ознаки чи риси [±активна]. З нашого боку ми адаптуємо терміни значення *протиставлення* (*anti₁-*) і *антонімічного* значення (*anti₂-*).

Різні маркери загалом прагнуть певним чином пояснити різницю між двома значеннями, відмінністю, що зводиться до висловлення “активна опозиція” в протилежність до “неактивної опозиції”: *une crème antirides agit contre les rides* (крем проти зморшок діє проти зморшок), тоді як *un antiroman* демонструє тільки різницю з *типовим романом*, від якого він прагне відрізнитися. Ця різниця функціонування, що є безпосередньо відчутною, не є легкою модельованою.

На нашу думку, семантичне відношення між двома значеннями морфем *anti-* є надто очевидним і надто тісним, аби висунути гіпотезу двох різних суфіксів, які обидва виражають відношення протиставлення, опозиції. Натомість для нас у цьому випадку є важливим знайти пояснення двох типів реалізації, значення *протиставлення* в протилежність до значення *антонімічності*.

Ми висуваємо гіпотезу про те, що префікси *anti₁-* та *anti₂-* не різняться настільки через диференційоване семантичне значення, як через тип площини, в якій вони діють: в конструкції *anti₁N*, *anti-* діє у площині конкретних, реальних одиниць, тобто об’єму понять (*mites, rides, ours, ...*), звідки парафраза “який, що протиставляється”; натомість у формаціях *anti₂N* *anti-* діє щодо абстрактних понять, що характеризуються певним числом семантичних

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktynnist' prefiksa anti- u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 [ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

характеристик, а відтак в площині інтенціоналів, суті понять, змісту термінів (*héros, pièce, roman*). Відтак, семантичні риси [\pm активна] або епітети *полемічний в протилежність до описовий*, що присвоюються *anti*₁- та *anti*₂-отримують доречне пояснення; кожен префікс оперує окремим типом семантичної екстракції: один стосується об'єму понять (*anti*₁*N*), інший – інтенціоналу, суті понять, змісту термінів (*anti*₂*N*).

Однак, не видається можливим стверджувати, що *anti*₁- завжди діє щодо об'єму (поняття). Розглянемо приклади контекстів: “*Un peu de rigueur: Mélenchon, c'est l'anti-Le Pen*” [25]; “*L'extrait de fougère aux propriétés liftantes, anti-rides et raffermisantes permet de lutter efficacement contre les signes de l'âge*” [15].

В першому контексті *anti*- приймає в якості операнда іменник власний, який позначає окремий референт. У дериваті *anti*₁*N* іменник власний виконує референтну функцію [7]. У другому – не можна підтримати тезу про те, що *ride* позначає єдиний предмет, екстенціональний; в цьому прикладі *ride*, що є іменником, єдиним в сегментальному плані, позначає об'єкт, що відноситься до категорії “родова назва”, а відтак є інтенціональним об'єктом. Отже, у відношенні опису функціонування *anti*₁*N* й *anti*₂*N* приймаємо до уваги бінарну опозицію – *екстенціональні предмети проти інтенціональні об'єкти*.

Окрім інновацій *anti*₁*N*, утворених на основі власного іменника (*anti-Chirac, anti-Sarkozy*) для якого екстенціональний статус Імен.власний (*Npropre*) є допустимим, приклади, в яких *anti*₁ діє на аргументах іменника, викладеного, як екстенціональна суть, є малочисельними в нашій вибірці. Або наступний приклад, в якому іменник власний, як прямий вказівник, позначає екстенціональний мовний об'єкт *Nicolas Sarkozy*: “*Un journal “contre” Sarkozy mais “pour” quoi? Est-ce suffisant de se positionner anti Nico le pas beau?*” [26]. У цьому прикладі скорочення імені *Nicolas (Nico)* й прикладка “*le pas beau*” прискорюють конкретну інтерпретацію. Така ж ситуація в наступному прикладі: “*moi je suis anti mère mais pas anti ma belle mère!! il y en a dans mon cas ou je suis un cas unique. MA belle mère est très bien ma mère beurk*” [20].

В утворенні *anti ma belle mère*, присвійне слово форматує об'єкт дискурсу “*ma belle mère*”, як екстенціональну одиницю, тоді як статус “*mère*” в утворенні *anti mère* залишається потенційно двозначним (*N*_{тип} або *прихований суб'єкт*), хоча радше контекст сприяє конкретній інтерпретації (*ma mère beurk*). Спостерігаємо численні випадки на взірць наведених вище, які розглядаються окремими науковцями, як такі, що не відповідають правилам граматики; на

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti*- у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti*- в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
 [PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

нашу думку вони впливають з феномену варіації між двома конкуруючими граматиками – *префіксальне вживання проти препозитивне уживання морфему anti₁*.

Досить часто спостерігаємо, що конструкції *anti₁N*, побудовані на основі власного імені, не беруть обов'язково в якості аргумента існуючий фактично предмет (*in re*), а радше політику референта, позначеного іменником, його рішення, його переконання, навіть його прихильників. Інновації на кшталт *anti-Sarkozy* не обов'язково повинні протиставлятися лексемі *Sarkozy* (*Sarkozy*), поняттю як “такий, який він є насправді”, однак такі формації протиставляються методам, способу його управління, його політичному вибору, партії “Союзу за народний рух” тощо. Те ж саме спостерігаємо в позначеннях осіб, які сприймаються, як *anti-Bush*: “*Tim Sebastian, qui a du mal à cacher ses sympathies pro-guerre, a mis sur la sellette le très anti-Bush-Blair, Georges Michael*” [26].

У поданому контексті *Bush* і *Blair* поєднані в одну одиницю, один об'єкт, якому протиставляється власне ім'я *Georges Michael: être anti-Bush-Blair* – це виступати проти, бути незгідним зі всім тим, що впливає тим чи іншим способом з лексем *Bush* або *Blair*. Такі уживання власного імені певним чином складають додаткову ступінь *розширеної референційної функції*, що реалізується через введені в контекст метонімії, які прив'язують особу до справи, яка його стосується тощо [9; 10].

Ми також можемо вести мову про аргументативну здатність конструкцій *anti₁N*. Перевага, що заслуговує уваги, дериватів типу *anti₁N* полягає безумовно в лаконічності форми, яка уможливорює короткі й змістові висловлення. Наприклад: “*Le chant anti-marseillais de Sakho...Oui Michael il n'y a eu aucune sanction de match, après voilà être anti marseillais parisiens lyonnais ou stephanois...*” [29].

Неоконструкції anti₂N: особливий випадок антонімічного відношення

У структурах *anti₂N*, *anti₂-* виражає значення *антонімії* [12], або *deskриптивне значення* [3], чи *антиподне, протилежне значення* [5]. Що ж означає все таки “бути протилежним до *N* (іменника)” у випадку лексем *anti₂N*? І яким є відношення між *N* (іменником) та *anti₂N* (взаємодоповнюваності, антонімії чи включення)? В окремих випадках утворення *anti₂N* входять насправді у відношення *додаткової сукупності* по відношенню до *N* (іменника): “*Je crois que je suis un guerrier, et toi, que tu le veuilles ou non, tu es un anti-guerrier*” [27].

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktynnist' prefiksa *anti-* u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 [ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

В інших випадках, які є досить частими, N (іменник) і конструкція $anti_2N$ є разом предикованими для одного об'єкта дискурсу: “*Fantomette*”, *l'antihéroïne de mon enfance. Héroïne autrement subtile, Fantomette est double*” [28]; “*L'anti-séduction ou comment s'assurer de tuer le désir! La séduction prend de nombreuses formes...*” [34].

Ці приклади видаються такими, що визнають недійсним тлумачення “бути протилежним до N (іменника)”, оскільки в принципі конструкція $anti_2N$ не може бути дійсною одночасно, як і N (іменник). Уточнення показує, що утворення $anti_2N$ формують підклас іменників, звідки і відношення логічного включення, що підтримує зв'язок *антонімії* з класом іменників.

В конструкціях $anti_2N$ відзначаємо також певні інтерпретаційні проблеми, пов'язані з форматуванням іменника, особливо, коли іменник є власним [7; 8]: маємо справу з прихованим суб'єктом або з N_{mun} (тобто N (іменник), як типовий представник певного бачення світу або політики)? Наступний приклад є двозначним з цієї точки зору: “*à propos de Ségolène Royal*” *C'est à la fois l'anti-Sarkozy, l'anti-Chirac et l'anti-de Villepin*” [27].

У цьому прикладі, слід спочатку з'ясувати з яким типом дериватів $antiN$ маємо справу: позиція “початковий елемент синтагми” похідних $antiN$ видається такою, що форсує антонімію інтерпретацію; гіпотеза субстантивзації $anti_1N$ здається мало переконливою (пор. *C'est une anti-Sarkozy, une anti-Chirac et une anti-de Villepin*). Розглянемо предикат-категоризатор *anti-Sarkozy*, для якого можливі численні інтерпретації, що конкурують між собою: *l'anti-Sarkozy* \cong “антонім *Sarkozy*” (N , як об'єкт, існуючий *фактично* (*in re*)); *l'anti-Sarkozy* \cong “протилежність типу політичних осіб, втілених Н. Саркозі” (N , як *mun*, що існує у *свідомості* (*in intellectu*))?

В останній інтерпретації маємо справу з особливим випадком метонімії, іменник власний слугує для позначення окремого типу політичних переконань. Ця інтерпретація видається такою, що наближається до інтерпретації лексеми *anti-sarkozysme*, значення якої є менш непрозорою.

Загалом, можна припустити, що інновації $anti_2N$ зберігають відношення типу гіпонім/гіперонім з N (іменником): *antihéros* формують під категорію класу *героїв* (*héros*), *antiromans* належать – незважаючи на відхилення зазвичай усвідомлене від прототипу – до жанру роману.

Таким чином, префікс $anti_1-$ діє переважно в сфері об'єктів дискурсу, що існують у *свідомості* (*in intellectu*): дібрані нами іменники з префіксом $anti_1-$ відносяться у своїй більшості до категорії *munів* або *концептів* (*anti-*

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti-* в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

cléricalisme). У випадку, коли дериват $anti_1N$ побудовано на основі іменника власного, даний іменник досить часто не позначає об'єкт, який існує фактично (*in re*), а функціонує, як *атрактор* для позначення опозиції щодо дій особи, позначеної власним іменником, або іменник власний слугує інструментом категоризації і позначає *тун* (*anti-Barrès, anti-Gide*), відтак дериват тлумачиться, як $anti_2N$ з антоніміїним значенням.

Деякі атипіві уживання, проте особливо розповсюджені у сучасній французькій мові, підтверджують спостереження, що $anti_1-$ “відбирає” переважно інтенціональні об'єкти; в окремому розмаїтті французької мови $anti_1-$ оперує щодо категорійних висловлень, які можуть приймати різні форми: 1) синтагми, які супроводжуються відносним детермінантом, який функціонує для підкатегоризації групи осіб: “*Toi tu balances carrément des discours grotesques anti-les-gens-pas-de-la-même-couleur*” [28]; 2) комплексні аргументи форми $[N + enimem]$: “*Depuis son retour, n'a participé qu'à des actions anti-dealers d'héroïne. Pas encore assez fiable, semble-t-il. Mais à surveiller*” [28].

Величезна більшість уживань підтверджує те, що префікс $anti_1-$ видається таким, який спеціалізується у висловленні протиставлення щодо об'єкта дискурсу, що форматується, як $N_{тип}$, а відтак, як концептуальний об'єкт.

Об'єкти дискурсу, позначені конструкцією $anti_2N$ підтримують зв'язок з об'єктом, позначеним іменником, оскільки вони є одночасно гіпонімом і антонімом іменника.

Стосовно механізмів творення, дериваційних феноменів префікси $anti_1-$ і $anti_2-$ застосовуються обидва до іменникових основ (*antirides vs antiroman*) і прикметникових (*antiseptique vs antijoli*). Префікс $anti_1-$ створює найменування (прикметники-іменники) на субстантивованій основі. Таким чином формації $anti_1N$ є егоцентричними конструкціями, які використовуються то ад'єктивно (контексти *a* і *b*), то субстантивно (контекст *б*). Коли такі конструкції використовуються субстантивно, вони заочно приймають чоловічий рід. Натомість префікс $anti_2-$ створює іменники на субстантивованій основі; відтак формації $anti_2N$ є ендоецентричними. Стосовно роду конструкцій $anti_2N$, він є завжди ідентичним з їх основою.

Щоб пояснити семантичну різницю між *antirides* і *antiroman*, ми висунемо гіпотезу про те, що морфема *anti-* володіє одним значенням, але фактично у двох різних внутрішніх структурах. У двох типах дериватів маємо справу з відношенням односторонньої залежності, орієнтація відношення залежності не

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktivnist' prefiksa *anti-* u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
 [ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

є тією ж самою у двох випадках фігури: $anti_1N$: $anti-$ \leftarrow (N) напр. *antirides*; $anti_2N$: (anti-) \rightarrow N напр. *Antihéros*

У дериватах $anti_1N$, іменник є додатком $anti_1-$, тоді як в конструкціях $anti_2N$ навпаки: $anti_2-$ є додатком іменника, оскільки в даному контексті N (іменник) і $anti_2N$ можуть взаємозамінитися і, що N (іменник) може разом з тим фігурувати сам. Численні аргументи підтверджують цю гіпотезу: 1. З точки зору категорії, іменникова основа і дериват $anti_2N$ обидва належать до категорії іменників, а у випадку формувань $anti_1N$ – вони зачисляються до категорії прикметники-іменники. 2. Тест зняття, відміни підтверджує цей аналіз одночасно в синтаксичному плані, і в плані змісту: в утвореннях $anti_2N$, відміна $anti-$ є можливою, приймаючи до уваги те, що конструкції $anti_2N$, як і N (іменники), від яких вони утворені, належать до парадигми іменників-категоризаторів (*antihéros* є *héros* і *antiromans* є *romans*), звідси і статус модифікатора суті поняття (інтенціоналу). Пор. наступні маніпуляції: “*Romans pas-tout-à-fait policiers. Un anti-roman policier avec une non-enquête sur la mort d’un moineau*” [32] проти “*Romans pas-tout-à-fait policiers. Un roman policier avec une non-enquête sur la mort d’un moineau*” [32].

Натомість зняття $anti_1-$ не є можливим в конструкціях $anti_1N$, без повної зміни категорійного і функціонального статусу іменника: “*Bricolage: le lance-flamme anti-moustique. Nous ne sommes pas dimanche, nous ne nous détendons pas et surtout nous ne bricolerons jamais ce magnifique anti-moustique*” [21] проти “*Bricolage: le lance-flamme moustique. Nous ne sommes pas dimanche, nous ne nous détendons pas et surtout nous ne bricolerons jamais ce magnifique anti-moustique*” [21]. “*Ces mêmes personnes qui sont anti-loup, anti-vautour, anti-renards, anti-blaireaux... Anti tout en fait*” [31] проти “*Ces mêmes personnes qui sont loup, vautour, renards, blaireaux... Anti tout en fait*” [31].

Модифіковане висловлення в першому прикладі ставить проблеми щодо його інтерпретації (*que peut être une flamme moustique?*). Другий приклад яскраво демонструє, що N (іменник) і формування $anti_1N$ не утворюють парадигму: *loup, vautour, renards, blaireaux* є завжди іменниками-категоризаторами, тоді як *anti-loup, anti-vautour, anti-renards, anti-blaireaux* можуть бути проаналізовані тут, як визначальні слова (епітети) або, як предикати-категоризатори.

Аби пояснити цю різницю семантичної поведінки $anti-$, нам видаються доречними два підходи – Д. Амйю та К. Ван Гьотема [1; 13]. Д. Амйю використовує терміни *ендоцентричний vs егзоцентричний* щоб описати

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti-* в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINGVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

структурну різницю між деякими дериватами. У випадку лексеми *avant-scène*, значення є ендоцентричним, тобто дериват є гіпонімом *N* (іменника) (як у похідних *anti₂N*); він успадковує рід іменника-основи. В інших випадках, таких, як *avant-guerre*, *sans-abri* або *après-midi*, значення є егзоцентричним або “предикативним” і функціонування формуючого елемента є абсолютно ідентичним до значення прийменника (що саме і відноситься до дериватів типу *anti₁N*); для другого типу складених слів, похідне є головно чоловічого роду для неживих предметів, чоловічого або жіночого для живих істот.

К. Ван Гьотем розрізняє два типи складених слів з точки зору семантики: 1) з одного боку, егзоцентричні складені слова мають таку семантичну структуру “передня, головна частина – модифікатор” (*sur-mesure*, *faire du sur-place*); 2) з іншого боку – егзоцентричні складені слова з семантичною структурою “модифікатор – передня, головна частина” (*surcapacité*, *surnom*) [13].

У цьому ключі ми можемо і охарактеризувати функціонування конструкцій *antiN*. В утвореннях *anti₁N*, *anti-* мало б статус “передня, головна частина”, так само, як прийменник; у формуваннях *anti₂N*, *anti-* виступало б у ролі “модифікатора” і вносило б інтенціональну модифікацію у значення основи.

Література

1. *Amiot D.* Between compounding and derivation: Elements of word formation corresponding to prepositions / D. Amiot // Morphology and its Demarcations. Selected Papers from the 11th Morphology Meeting, Vienna, February 2004. – Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2005. – P. 183-195.
2. *Berrendonner A.* Quelques notions utiles à la sémantique des descripteurs nominaux / A. Berrendonner // Revue Tranel (Travaux neuchâtelois de linguistique). – 1995. – Vol. 23. – P. 9-39.
3. *Corbin D.* Contradictions et inadéquations de l'analyse parasynthétique en morphologie dérivationnelle. Théories linguistiques et traditions grammaticales / D. Corbin. – Lille: Presse universitaire de Lille, 1980. – P. 181-224.
4. *Corbin D.* Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique / D. Corbin. – Tübingen, Max Niemeyer Verlag, 1987. – 422 p.
5. *Fradin B.* Esquisse d'une sémantique de la préfixation en anti- / B. Fradin // Recherches linguistiques de Vincennes. – No. 26. – 1997a. – P. 87-112.
6. *Fradin B.* Une préfixation complexe: le cas de anti- / B. Fradin // Neuphilologische Mitteilungen, XCVIII/4. – 1997b. – P. 333-349.
7. *Jonasson K.* Le nom propre: constructions et interprétations / K. Jonasson. – Louvain-la-Neuve: Duculot. 1994. – 256 p.
8. *Gary-Prieur M.-N.* Grammaire du nom propre / M.-N. Gary-Prieur. – Paris : Presses universitaires de France, 1994. – 252 p.
9. *Kleiber G.* Paul est bronzé vs La peau de Paul est bronzée. Contre une approche référentielle analytique / G. Kleiber // Stammerjohann H. (ed.),

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktynnist' prefiksa anti- u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© *Kosovych O. V.* [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

Analyse et synthèse dans les langues romanes et slaves. – Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1990. – P. 109-134. 10. Kleiber G. Mais qui est donc sur l'étagère de gauche? ou Faut-il multiplier les référents? / G. Kleiber // Travaux de Linguistique et de Philologie, XXX. – 1992. – P. 107-124. 11. Noailly M. L'adjectif en français / M. Noailly. – Editions OPHRYS, 1999. – 168 p. 12. Rey A. Lexi-com'. De Bravitude à Bling-Bling / A. Rey. – Fayard, 2008. – 301 p. 13. Van Goethem K. L'interaction entre la grammaticalisation et la structure du mot: l'emploi lié de la préposition [Електронний ресурс]. / K. Van Goethem // Langages. – n° 173. – 2009. – P. 114-134. – Режим доступу: <http://www.cairn.info/zen.php>

Джерельна база

14. 20 Minutes.fr, 21/11/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.20minutes.fr/mode/1253157-20131121-antirides-marchent-vraiment>. 15. Biocoop.fr, 03/03/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.biocoop.fr/actualites-bio/les-produits-cosmetiques-du-mois-gamme-florame-lys-perfection-anti-age>. 16. CafeComptoir.fr [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cafecomptoir.fr/2016/03/31/lanti-consumerisme-mouvement-jeune-proteinforme/>. 17. Fanfiction.net, 25/04/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ffnetmodedemploi.free.fr/mely2.php>. 18. FranceCulture.fr, 08/01/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.franceculture.fr/oeuvre-barack-obama-l-anti-modele-francais-de-jean-baptiste-onana.html>. 19. Forum: Harry Potter, 03/04/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.forumharrypotter.net/t4407p30-le-veritable-heros-rogue>. 20. Forum: Au Féminin, 19/09/2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://forum.aufeminin.com/forum/matern2/_f43518_matern2-Lettre-au-service-apres-vente-des-belles-meres.html. 21. Gizmodo.fr, 12/01/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gizmodo.fr/2010/01/12/bricolage-le-lance-flamme-anti-moustique.html>. 22. Le Huffington Post, 28/06/2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.huffingtonpost.fr/2017/06/28/cest-quoi-ce-bouclier-anti-missile-seul-point-de-tension-entre_a_23003739/. 23. L'Internaute.com, 11/09/2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.linternaute.com/science/biologie/article/vrai-ou-faux-le-chocolat-est-un-vrai-antidepresser.shtml>. 24. L'Express.fr, 06/06/2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lexpress.fr/culture/livre/les-religions-sont-anti-femmes_820560.html. 25. Le Nouvel Observateur, 05/04/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tempsreel.nouvelobs.com/immobilier/monde/20130404.OBS6833/espagne-nouvelles-manifestations-des-militants-anti-expulsions.html>. 26. Le Nouvel Observateur, 04/11/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://leplus.nouvelobs.com/contribution/210903-un-peu-de-rigueur-melenchon-c-est-l-anti-le-pen.html>. 27. Le Monde.fr, 07/11/2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.lemonde.fr/politique/article/2010/11/07/villepin-sarkozy-est-un-des-problemes-de-la-france_1436767_823448.html. 28. Libération, 01/11/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.liberation.fr/culture/2012/11/01/fantomette-l-antihéroïne-de-mon-enfance_857561. 29. Made in Parisiens, 14/05/2013 [Електронний ресурс]. –

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti-* в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS
[PROBLEMY SEMANTYKY, PRAHMATYKY TA KOHNITYVNOI LINHVISTYKY]

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://philology.knu.ua/node/318>

Режим доступу: <http://www.madeinparisiens.com/infos/article-psg-le-chant-anti-marseillais-de-sakho-56013.html>. 30. Marianne, 16/02/2008 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.marianne.net/Mouss-Benia-le-roman-de-banlieue--ca-eut-vendu_a83906.html. 31. Midi Libre, 13/03/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.midilibre.fr/2013/03/11/manifestation-agricole-a-mende,658003.php>. 32. SensCritique.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.senscritique.com/liste/Romans_pas_tout_a_fait_policiers/330266. 33. Tribunes.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tribunes.com/tribune/alliage/37-38/cohen.htm>. 34. Votresexologue.com [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCQQFjAA&url=>.

References

1. Amiot D. Between compounding and derivation: Elements of word formation corresponding to prepositions. *Morphology and its Demarcations. Selected Papers from the 11th Morphology Meeting*, Vienna, February 2004. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins, 2005. – pp. 183-195.
2. Berrendonner A. Quelques notions utiles à la sémantique des descripteurs nominaux. *Revue Tranel (Travaux neuchâtelois de linguistique)*, 1995, vol. 23. – p. 9-39.
3. Corbin D. Contradictions et inadéquations de l'analyse parasynthétique en morphologie dérivationnelle. *Théories linguistiques et traditions grammaticales*. Lille, Presse universitaire de Lille, 1980. – pp. 181-224.
4. Corbin D. *Morphologie dérivationnelle et structuration du lexique*. Tübingen, Max Niemeyer Verlag, 1987. – 422 p.
5. Fradin B. Esquisse d'une sémantique de la préfixation en anti-. *Recherches linguistiques de Vincennes*, No. 26, 1997a. – pp. 87-112.
6. Fradin B. Une préfixation complexe: le cas de anti-. *Neuphilologische Mitteilungen*, XCVIII/4, 1997b. – pp. 333-349.
7. Jonasson K. *Le nom propre: constructions et interprétations*. Louvain-la-Neuve: Duculot, 1994. – 256 p.
8. Gary-Prieur M.-N. *Grammaire du nom propre*. Paris, Presses universitaires de France, 1994. – 252 p.
9. Kleiber G. Paul est bronzé vs La peau de Paul est bronzée. Contre une approche référentielle analytique. *Stammerjohann H. (ed.), Analyse et synthèse dans les langues romanes et slaves*. Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1990. – pp. 109-134.
10. Kleiber G. Mais qui est donc sur l'étagère de gauche? ou Faut-il multiplier les référents? *Travaux de Linguistique et de Philologie*, XXX, 1992. – pp. 107-124.
11. Noailly M. *L'adjectif en français*. Editions OPHRYS, 1999. – 168 p.
12. Rey A. *Lexi-com'. De Bravitude à Bling-Bling*. Fayard, 2008. – 301 p.
13. Van Goethem K. L'interaction entre la grammaticalisation et la structure du mot: l'emploi lié de la préposition. *Langages*. N°173, – 2009. – pp. 114-134. Available at: http://www.cairn.info/zen.php?ID_ARTICLE=LANG_173_0114. (accessed 10.12.2017).
14. 20 Minutes.fr, 21/11/2013. Available at: <http://www.20minutes.fr/mode/1253157-20131121-antirides-marchent-vraiment>. (accessed 11.12.2017).
15. Biocoop.fr, 03/03/2014. Available at: <http://www.biocoop.fr/actualites-bio/les-produits-cosmetiques-du-mois-gamme-florame-lys-perfection-anti-age>. (accessed 12.12.2017).
16. CafeComptoir.fr. Available at:

(Actual linguistic problems)

Activity of prefix *anti-* in the neologization processes of contemporary French (in Ukrainian)

[Aktynnist' prefiksa anti- u procesah neologizacii' suchasnoi' francuz'koi' movy]

© Kosovych O. V. [Kosovych O. V.] dobrakafedra@ukr.net

ПРОБЛЕМИ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ ТА КОГНІТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ
[ПРОБЛЕМЫ СЕМАНТИКИ, ПРАГМАТИКИ И КОГНИТИВНОЙ ЛИНГВИСТИКИ]

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна
 [Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Украина]

<http://philology.knu.ua/node/318>

<http://cafecomptoir.fr/2016/03/31/lanti-consumerisme-mouvement-jeune-proteinforme/>.
 17. Fanfiction.net, 25/04/2012. Available at: <http://ffnetmodedemploi.free.fr/mely2.php>. (accessed 13.12.2017). 18. FranceCulture.fr, 08/01/2009. Available at: <http://www.franceculture.fr/oeuvre-barack-obama-l-anti-modele-francais-de-jean-baptiste-onana.html>. (accessed 10.12.2017). 19. Forum: Harry Potter, 03/04/2013. Available at: <http://www.forumharrypotter.net/t4407p30-le-veritable-heros-rouge>. 20. Forum: Au Féminin, 19/09/2003. Available at: http://forum.aufeminin.com/forum/matern2/_f43518_matern2-Lettre-au-service-apres-vente-des-belles-meres.html. (accessed 11.12.2017). 21. Gizmodo.fr, 12/01/2010. Available at: <http://www.gizmodo.fr/2010/01/12/bricolage-le-lance-flamme-anti-moustique.html>. (accessed 12.12.2017). 22. Le Huffington Post, 28/06/2017. Available at: http://www.huffingtonpost.fr/2017/06/28/cest-quoi-ce-bouclier-anti-missile-seul-point-de-tension-entre_a_23003739/. (accessed 13.12.2017). 23. L'Internaute.com, 11/09/2009. Available at: <http://www.linternaute.com/science/biologie/article/vrai-ou-faux-le-chocolat-est-un-vrai-antidepresseur.shtml>. (accessed 13.12.2017). 24. L'Express.fr, 06/06/2005. Available at: http://www.lexpress.fr/culture/livre/les-religions-sont-anti-femmes_820560.html. (accessed 10.12.2017). 25. Le Nouvel Observateur, 05/04/2013. Available at: <http://tempsreel.nouvelobs.com/immobilier/monde/20130404.OBS6833/espagne-nouvelles-manifestations-des-militants-anti-expulsions.html>. (accessed 12.12.2017). 26. Le Nouvel Observateur, 04/11/2011. Available at: <http://leplus.nouvelobs.com/contribution/210903-un-peu-de-rigueur-melenchon-c-est-l-anti-le-pen.html>. (accessed 13.12.2017). 27. Le Monde.fr, 07/11/2010. Available at: http://www.lemonde.fr/politique/article/2010/11/07/villepin-sarkozy-est-un-des-problemes-de-la-france_1436767_823448.html. (accessed 13.12.2017). 28. Libération, 01/11/2012. Available at: http://www.liberation.fr/culture/2012/11/01/fantomette-l-antiheroine-de-mon-enfance_857561. (accessed 12.12.2017). 29. Made in Parisiens, 14/05/2013. Available at: <http://www.madeinparisiens.com/infos/article-psg-le-chant-anti-marseillais-de-sakho-56013.html>. (accessed 13.12.2017). 30. Marianne, 16/02/2008. Available at: http://www.marianne.net/Mouss-Benia-le-roman-de-banlieue--ca-eut-vendu_a83906.html. (accessed 13.12.2017). 31. Midi Libre, 13/03/2013. Available at: <http://www.midilibre.fr/2013/03/11/manifestation-agricole-a-mende,658003.php>. (accessed 11.12.2017). 32. SensCritique.com. Available at: http://www.senscritique.com/liste/Romans_pas_tout_a_fait_policiers/330266. (accessed 13.12.2017). 33. Tribunes.com. Available at: <http://www.tribunes.com/tribune/alliage/37-38/cohen.htm>. (accessed 12.12.2017). 34. Votresexologue.com. Available at: <http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CCQQFjAA&url=>. (accessed 12.12.2017)

© Косович О. В. [Косович О. В.] dobrakafedra@ukr.net

Активність префікса *anti-* у процесах неологізації сучасної французької мови (Українською)

[Активность префикса *anti-* в процессах неологизации современного французского языка (На укр. яз.)]

(Проблеми мовознавства [Проблеми лінгвістики])